LOGO BAŊA TIGISIM NABIINA ŊWE-LAO WADE

PULIM

De na se we nabiina ŋwea de logo baŋa chega chwoŋa wade maama kugu zege logo maama wopwolo, de chega de yezura baŋa ne.

De na se we de na ba toge chega chwona to mo jaane nikantogo de tigura de popora ko twi nabiina lana ne, ye nabiina maama yaa lage se wopwolo de yezura yaa taa wora.

De na se we noono maama taa tei o tete se tigura de popora ye taa wora, fefeo de peenem ŋwaane, se wade sem ja kuri.

De na se we teene maama taa jege wolim, de ni seem de mimoro.

De na sɛ we "UN Charter" tɔnɔ kom paŋe ko sɛ wadɛ sem ŋwea wolim ŋwaane se baara de kaana taa ye bedwe logo ywonni de wopwolo de yezura ŋwaane.

De na se we UN Tigisim teene dem maama ke nimoro se chega chwona wade sem ja kuri nabiina zula de wopwolo nwaane.

De ta na se we ko yaa lamma lanyerane se de ni wade sento kuri se ko ja wopwolo de yezura ko ba logo bana.

De Laam wo se we

"General Assembly" dem pe

Logo Baŋa Tigisim Wadɛ sem se ko taa ye woŋ-kolo kodoo na wo woli ko ja wopwolo de logo fɔgem de yezura na wo pa nabiina ŋwea taa jege kuri logo baŋa maama ne to.

Wadaa 1

Ba loge noona maama se ba taa ye bedwe mo ba ŋwea de ba chega seini, ye fefeo teira kotaa. Wε pε ba swa de boboŋa mo se ba taa ye nubiu daane ye ba jege da ŋwaŋa.

Wadaa 2

Logo baŋa tigisim wadɛ sem pɛ chwoŋa se nɔɔno maama taa jege chega chwoŋa na wo pa ba ŋwea taa jege zula to. Wadɛ sem ta we ba ba fee nabiinu o chega chwoŋa ne naa ba chɛɛse o dwi o yetana, o logo lane, o wɛ jɔɔnɔ naa o boboŋa ŋwaane. Wadɛ sem ta we ba ba jege se ba taa chɛɛse nɔɔno we o ye baaro naa kaane, kwoo o jejegero naa ba na loge o mɛ to ŋwaane.

Wade sem ta tage se woli da we popora ba jege se ka taa wora nabiina laŋa ne ba teo politiksi naa ko wade naa ko na ye kolo to ŋwaane. Naa ba poore noono we o nwoŋi teo kolo ta na wo vere ko tete to ŋwaane.

Wadaa 3

Ko ye noono maama chega chwona mo se o taa nwe ye fefeo naa foonee teira.

Wadaa 4

Wadaa kam we nabiin-yeiku naa kabe totona naa kabe pipio daa ye taa wora logo bana ne.

Wadaa 5

Ba ba jege chwoŋa se ba pa noono yaare cham yerane ko na wo maŋe se nabiinu yaare tei to.

Wadaa 6

Noono maama ye nabiinu mo o ze paŋ o wo mɛ maama logo baŋa yoba. Logo baŋa wadɛ sem maama yiga ne, wadaa teira na wo ta we o dae nabiinu.

Wadaa 7

Nabiina maama ye bedwe mo wadaa yiga ne. Wadaa choo noono maama mo; ka ba poore noona ka yaga. Ka kwoli nabiina maama mo se wolo wolo ye cheese o dwoŋ.

Wadaa 8

Noono maama wae o san noono o dwon koote delo maama wone nensene ko tu na ke o choge teo kom wade selo na pa noono wom nwea ywona to.

Wadaa 9

Ba baa wane ba ja noono yoo yerane ba gare ba ke o peena diga naa ba zeili o o teo ne pa o vo zoora te-gaa ne.

Wadaa 10

Ba na jaane noono fee wora se ba di o sareya koote ne lanyerane ko man de teo kom wada na tini tei to ba ni o seene o choge naa o wo choge.

Wadaa 11

Ba na jaane noono we o choge o mane waarem ba na wo di o bora tata ba ba jege chwona ba te we choge fee wora se ba pa ko tu chwona se o ja loya de sareya tiina se ba woli o se ba di taane dem koote ne.

Ba baa wane ba ta we noono yaa ke o choge naa ba ta we o ve se o yaa ke kolo na maŋe keim chega chwoŋa ne to, ye ka maŋa ne wadaa yaa teira ko ŋwaane. Ko kwaga ne tata ba baa wane ba pa noono waarem na dage de dwoi waarem delo dwi o deim yaa na wo jwoŋ o na choge maŋa kalo to.

Wadaa 12

Ba ba jege chwoŋa ba daane nɔɔno yɔɔ yerane o boboŋa keiri seini, naa o diga tiina, naa o sɔŋɔ de o pwola totoŋa seini. Ba nam ba jege chwoŋa ba ke o kekeo kolo na wo chɔge nɔɔno wom yu to. Wadaa kanto choo nɔɔno maama mo o kekeo maama seini, ye daanem teira.

Wadaa 13

Noono maama wae o beiri o bobona na lage tei ye o zoore o bobona na lage ma maama to, o teo ne.

Noono maama wae o nwon teo de teo, naa o tete teo ne o beiri o vei teo kodwon ye o jwoora.

Wadaa 14

Noono wolo maama na ne chem o teo ne, o wane o duri o vo o taa zoore sateene dedwonna ne o wopwolo de yezura ŋwaane.

De ko de, o cham dem na dae nensene politiksi laŋa ne ko wo taa chamma se o duri o nwoŋ. O na choge teo kom wadɛ gɛ mo naa o kekeo kom na wo dɛ UN wadɛ sem na maŋe tei to sateene dedwonna baa sɛ de jwoŋ o mole mole.

Wadaa 15

Noono maama jege teo, o na nwon me.

Ba baa wane ba zeili noono o teo ne, naa ba fee o se o ye leiri teo o bobona na lage tei to.

Wadaa 16

Baara de kaana na bege ba ti to wae ba di daane ye ba yetana, naa ba na nwoŋ tekolo, naa ba na tɔge Wɛchoŋa kalo dwi to baa wane ko cheiŋi ba se ba ye di daane ba lɔ sɔŋɔ. Ye ba kadiri seini ba maama ma daane, ba zora de ba ŋwea seini, ye ba wae ba yage daane maŋa de maŋa, ba tete boboŋa na lage tei.

Kadiri wio ye baaro de kaane tete yerane na se se ba zo daane, ye ko dae we noono mo fee ba to.

Sono tiina - baaro de o kaane de o bu - mo ye sayu kugu takeiri wone. Konto nwaane tekeiri dem de teo kom maama jege se ba taa ni ba bana ne mo, ba taa choo ba wolwanno maama wone.

Wadaa 17

Noono maama wae o jege o tete nyoone wonno, naa o de o badwonna wae ba tei wonno daane.

Ba baa wane ba vere noono wonno naa ba pa se o ye taa lage wonno.

Wadaa 18

Noono maama wae o bon o na lage tei. O wae o ke o bobona keiri, o wae o toge Wechwona kalo dwi o na lage to; o nam ta wae o leiri o Wechwona naa o bonem o yerane naa o de kogo, ye o bere noona Wechwona kam o taane de o totona seini.

Wadaa 19

Noono wae o noone o bobona na lage tei. O wae o tε kolo maama o na bone o yu ne, ye noono ba jege chwona se o cheini o ni. O wae o beiri labaare o bobona o daare o pae labaare dwi maama labaare tonno de walese bam maama wone se de jage jei mamma.

Wadaa 20

Noono maama wae o toge o zoore asemble naa tigisim dwi maama na ye yezura tigisim to.

Ba baa wane ba fee noono se o zo tigisim delo o na ba lage to.

Wadaa 21

Noono maama wae o toge o di o teo gomente paare; o nam ta wae o toge o voti o kuri noona o ke gomente dem wone

Noono maama wae o jwon wolim delo o teo gomente na jege de woli de noonbia maama to, ko ma da ko ma da.

Gomente maama dam wo taa toge de noonbia kwora na we tei to mo. Noonbia bam kwora kam mo yei ni ka bere noonbia bam na wo kuri ba gomente dem paare tiina tei to. Kurim dem jege se ko dɛ voti lao naga mo, se noono maama voti o bobona na laga tei to, ye se ko dɛ voti wadaa kam naga chekke.

Wadaa 22

Noono maama teo gomente jege se de taa choo o nwea lana ne de de dam, de de naduni dedaane de na jege nimoro tei de sateene dedwonna to se ko pa noono wom nwea ja kuri se o wane o ji noono lanyerane.

Waada 23

Noono maama wae o ke toton; o wae o kuri o bobona na da toton delo, ye fee wora se toton dem taa jege kuri na pa o ywonni de wopwolo ye o ba lia we ba wo zan ba le o toton dem ne to.

Noono maama ka, ye ko ba chuli o na ye wolo dwi to, jege se o taa jwoŋ ŋweo na mae de o totoŋ dem dam na mae tei to mo.

Wolo maama na toŋa ko maŋ se o ŋweo taa ye zegere se ko wane ko ni o tete dedaane o diga tiina lanyerane. Ko ta maŋ se o taa nɛ fee o totoŋa jei ne.

Noono maama wae o toge o zoore totona jei tigisim yalo na wo woli o o totona lana seini to.

Wadaa 24

Noono maama jege chwona se o taa jege sio de sio mana, dedaane hawase bagera o na o ke totona jei ne to; ye o ta wae o jwon daa bem wone o jeini sono ne o sia ye ba baa le o nweo wone.

Wadaa 25

Fee wora se noono maama taa nwe nwea na jege kuri ye ka ywoma ka pae o tete de o diga tiina to. Ko mane se wodiiru, zora jei, assibita na ni yezura seini to dedaane won-telo maama na wo woli pa se nwea taa ywoma to taa wora. Fee ta mo wora se wolim taa wora ko pae noono maama neneene o na ba tona, o na weela, naa o na jigi nabwom jaweo nwaane, o na ye badeim naa kadeim, o na kwe naa noono na ye zore tu, o ware se o ni o tete bana ne.

Fee wora se ba taa fage ba ni niina de bia baŋa ne lanyerane. Bu maama, o jege kwo yoo o ba jege kwo yoo, ko maŋe se ba ni o baŋe ne mo ba woli o se o ke nɔɔno.

Wadaa 26

Noono maama jege chona se o ke sikuuli. Sikuuli veina, ko zege prameiri sikuuli ko vo yi Junia Sekondeiri Sikuuli, wo taa ye zeera mo, ye ko ta ye fefeo mo se bu maama vo sikuuli se ko yi konto. Tekenekal Sikuula de totona berem sikuula neneene Koleja de wo taa wora se balo na wo vo da to vo. Univesiti de sikuula kamuna yadwonna de wo taa wora se balo na paase ba teesa lanyerane to vo.

Sikuuli veiŋa naa tɔn-yeino ye se ko pa nɔɔno swa mo poore se o wane o lɔre kolo maama na lana ko pa nabiino se ko ja wopwolo de yezura ko ba to. Ko jege se ko ja nimɔrɔ de badwoŋo mo ko ba de sateene logo baŋa ne, de nabiina dwi maama de wɛjɔɔna dwi maama se ko zeini logo baŋa tigisim totoŋa dwi maama na woli logo maama yezura to.

Tiina jege chwona se ba kuri ba na wo taa lage se ba bia zamese tono sikuuli delo dwi wone to.

Wadaa 27

Noono maama wae o toge o ke o nabaara kekeo o na lage tei, de keina yadwonna, de "Science" na jaane wodonno telo maama ko ba nabiina jirim naa wolim ŋwaane to.

Noono maama na popone o tono o na yei kolo maama logo lam ŋwaane to, fee wora se ba zeini naa ba woli o se o na ko maana.

Wadaa 28

"United Nations" nia yanto ye se ko pa nabiino maama logo bana wolim, de wopwolo de yezura mo.

Wadaa 29

Noono maama jege fee totoga se o ke o na zoore takeiri delo maama ne to se ko pa se o taa ye noon-gwem se o gwea ke ywonni.

Noono fee totona keiri wone o jege se o de wade sem na lage tei to mo. O ba jege se o ke o gaale naa o ke o choge badwonna wo. O nam ba jege chwona o ke o choge kogo ywonni de noono wopwolo, kogo zula nwaane.

Noono maama na toge nabiina nwea de logo bana chega chwona wade sento o jege se o toge "United Nations" na lage se ko de tei to mo.

Wadaa 30

Noono, naa noona, naa teo ye zaŋ ba boŋe we ba wo wane ba ke woŋo se ko leiri naa ko choge nia yanto ba na tiŋ tono konto ne to.